

umetnik je delo tako izvrstno dovršil, da se le malokatera cerkev v Rimu more ponašati z jednako krasnimi slikami.

Mnogo svetih podob Renijevih hranijo cerkve v Bologni, Napolju in v Raveni. Dunajska cesarska zbirka hrani od njega slovečo „Kristusovo glavo“; v Draždanih in v Londonu je sedaj več njegovih „slik iz življenja Herkulovega“; akademija sv. Lukeža v Rimu se ponaša z njegovo „Fortuno“. Vse te različne Renijeve slike so po knjigah, po neštevilnih bakro- in lesorezih po vsem svetu gosto razširjene.

Vendar nobena njegova slika ni tako poljudna in posebno laškemu narodu tako priljubljena, kakor njegova „Beatrice Cenci“. Kamorkoli prideš na Laškem, povsod vidiš to čudno zanimivo sliko. Povsodi te sreča. Trgovec jo obesi na okno svoje prodajalnice, umetnik jo postavi pred svojo delavnico; na ulicah in v sobanah se tužno ozira v radovednega popotnika Renijeva Beatrika Cenci.

Kaj-li pomeni ta dekliški obraz? Koga pred-očuje?

Guido Reni je po tej sliki postal v svoji domovini slaven in med prostim narodom bolj poljuden, kakor sta celó Michelangelo in Rafael. Zgodovinar in pesnik, učenjak in prostak, vsi so mnogo govorili in pisali o Beatriki, a Renija, ki jo je slikal, vsak zraven pohvalno omenja.

Življenje uboge Beatrike Cenci je tako žalostna tragedija, da jednake morebiti ne nahajamo v vsem svetovnem slovstvu. Kdor jo spremlja od zibelke do morišča, mora se jokati nad grozno osodo nesrečne deve. Njena dejanja so uganka, napolnijo nas sedaj z navdušenjem, sedaj z omilovanjem, sedaj s strahom in trepetom.

In to vse nam predočuje Renijeva slika. Njo razumeva samo tisti, ki pozna vsaj nekoliko njeno življenje.

Cenci so bili v Rimu bogati grofi iz stare rodovine, še pristno rimskega pokolenja. Zgodovina nam pa o njih ne pové nikdar nič dobrega. Štefan Cenci, postavim, je bil tisti brezbožnež, ki je plemenitega Gregorija VII. pri oltarju med sv. mašo kruto napal in roparsko tiral v zapor. Frančišek Cenci je bil oče imenovane Beatrike. V zlobnosti in v nečloveških hudobijah je prekosil vse svoje prednike. Bil je pravcati sin svojih grdih očetov. Kako je ropal in goljufal, kaj vse je v nebrzdanih strastih počenjal, to se najbolje zamolči. Dva svoja sina je bil že umoril. Potem je začel strahovito trpinčiti svojo drugo hčer, to Beatriko, ki je bila po svojih čednostih izjema očetovega rodú. Ko je pa vendar vkljub neizrekljivim mukam odrastla, zahteval je od nje on, lastni oče, celó njeno deviško čednost. A

to je bilo preveč. Da bi se omadeževala tako gorostasno, ona, ki se jedina v svojem rodu odlikuje po vzglednem obnašanju — ne, nikdar, nikdar! Ko pa oče ne odneha, vsplamti njen

Stavba. (Kip Ant. Procházka)

srd. V besni jezi pozabi, da je hči. Otela je nedolžnost, a gorjé, prelitih hrepenih kri onega, ki ji je dal telesno življenje. Najme torej dva morilca, podkupi ju, veleč jima, naj umorita